

ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ ПОТРОШАЧА "ФОРУМ" - НИШ

Ул. генерала Боже Јанковића бр. 9/III, канцеларија бр. 14

18000 Ниш

Tel.018/525 – 040, 064/11-97-301

www.forum-nis.org.rs , forumnis@nadlanu.com

Мере Владе за заштиту права радника у условима економске кризе

ОТПЛАТА ДУГОВА ЗА СТРУЈУ НА РАТЕ – НЕМОГУЋА МИСИЈА

Мере Владе за помоћ и заштиту права радника у условима економске кризе, предвиђају и отплату на рате дугова за утрошену електричну енергију, уз напомену да се камате неће отписивати.

Оваква мера Владе уствари доказује да се дуговања грађана према ЕПС-у не желе да решавају. И до сада су Електродистрибуције склапале споразуме са грађанима о отплати дугова на рате, али и после истека рока исплате, дуг је остајао, јер је рачунањем камате на камату (супротно члану 279. Закона о облигационим односима), дуг стално растао.

Ако би се дугови које грађани имају према ЕПС-у, по садашњој цени електричне енергије претворили у киловате, дошло би се до закључка да су они потрошили неколико пута више киловата електричне енергије, него што је стварно евидентирано на њиховим бројилима.

То свакако највећи број грађана Србије не може да плати, али се поставља и питање да ли је то реалан дуг који грађани треба да плате?

Јаваљају нам се и потрошачи којима је Електродистрибуција због дугова искључила електричну енергију, али иако већ више од годину дана живе без струје, они редовно сваког месеца добијају рачун од Електродистрибуције на којима стоји да је потрошња нула али је фактурисана ангажована снага, мерно место, РТВ претплата и наравно камата, тако да њихов дуг и даље расте. Несхватљиво је да се потрошачима којима је Електродистрибуција ускратила своју услугу, наплаћује ангажована снага, коју они не користе и РТВ претплата иако немају могућност да прате РТВ програм.

Такође и рачуни које Електродистрибуција доставља потрошачима нису у складу са Законом о заштити потрошача и другим прописима који регулишу ову област, о чему смо информисали целокупну јавност, али је и то осатло без икаквог ефекта. ([Колика је стварна цена електричне енергије у Србији](#)).

Центар за заштиту потрошача ФОРУМ је више пута указивао на некоректан однос ЕПС-а према потрошачима, али нико на то није реаговао. Позивали смо и представнике Електродистрибуције да дођу на разговор са потрошачима, али се на тај позив нико није одазвао.

Колико су грађани криви за настала дуговања, ништа мање није крив ни ЕПС, јер је дозволио да се рачуни годинама не плаћају, због чега су достигли овако високе износе, па је сада то немогуће наплатити.

Закон о облигационим односима је управо због спречавања нагомилавања оваквих дугова, прописао застаревање дуга старијег од 12 месеци (члан 378. Закона о облигационим односима), како би натерао пружаоце услуга да редовно прате дуговања и благовремено предузимају мере за њихову наплату, јер када су дугови мали лакше их је наплатити.

Као модел за решавање проблема дуговања потрошача према ЕПС-у, предлагемо замрзавање дуга, отпис незаконито зарачунатих камата и потписивање са дужницима два уговора:

- Уговор о отплати на рате стварног дуга у складу са економским могућностима дужника и

- Уговор о редовном плаћању текуће потрошње, у коме ће се навести обавеза искључења електричне енергије и покретање судског поступка за принудну наплату, уколико потрошач не плаћа утрошак електричне енергије дуже од три месеца.

Сматрамо да је овај предлог прихватљив и за ЕПС и за потрошаче и да се на тај начин може кренути у стварно решавање нагомиланих дугова потрошача према ЕПС-у.

Такође тражимо да се рачуни које ЕПС доставља потрошачима ускладе са законом и обустави достављање решења о принудној наплати РТВ претплате, грађанима који су и онако на ивици егзистенције.

ВЛАСНИЦИ СТАНОВА СА ДАЉИНСКИМ ГРЕЈАЊЕМ У МАКАЗАМА МОНОПОЛИСТА

Једно од основних права потрошача јесте ПРАВО НА ИЗБОР.

То право је ускраћено власницима станова са даљинским грејањем, јер енергенте за даљинско грејање обезбеђује монополиста – ЈП Србија гас а услугу грејања пружају такође монополисти – ЈКП која се баве даљинским грејањем.

И док за продају свих осталих енергената постоји конкуренција, за услугу даљинског грејања постоји класичан дупли монопол.

И зато је сада индивидуално грејање далеко јефтиније од даљинског грејања, иако би требало да буде обрнуто.

Једна од одлика монополиста је и наметање тарифног ситета за наплату својих услуга, који је увек штетан за потрошаче. Тарифни ситеми се одликују увођењем фиксних трошкова, који уопште не зависе од потрошње, већ монополисти обезбеђују екстра добит. На тај начин монополисти приказују наводно ниске цене својих услуга а преко фиксних трошкова, ту цену вишеструко увећавају.

Тако је ЈП Србија гас као монополиста у снабдевању гасом, по угледу на ЕПС увео фиксни део, који се плаћа месечно током целе године, и у месецима када топлане не раде.

Према нашим сазнањима тај фиксни део за Градску Топлану Ниш износи око 2.000.000 (два милиона) динара месечно.

Са друге стране, док су цене производа у земљама чланицама Европске уније изједначене, у Србији цена гаса је већа за Топлану у Нишу него за Топлану у Београду.

А онда ЈКП која се баве даљинским грејањем, као локални монополисти формирају цену услуге даљинског грејања без учешћа потрошача, јер знају да корисници њихових услуга немају алтернативу.

Без обзира што је чланом 38. Закона о заштити потрошача прописана обавеза јавних и јавнокомуналних предузећа да упознају потрошаче са методологијом формирања својих цена, то у Србији до сада није урадило ниједно предузеће.

И тако у маказама два монополиста власници станова са даљинским грејањем су постали таоци својих станова.

Иако немају могућност да плаћају прескупо грејање, они немају излаз, јер код оваквих цена даљинаког грејања нико неће ни да купи њихове станове, па ће се дугови према топланам увећавати, као што је случај и са дуговима према ЕПС-у.

Центар за заштиту потрошача ФОРУМ тражи да Влада у оквиру мера за заштиту права радника у условима економске кризе, пронађе решење и за проблем власника станова са даљинским грејањем.

Ниш, 26.08.2009. год.

П Р Е Д С Е Д Н И К
Мр. Јован Јовановић, дипл.инж.